

1 december 2015

Geachte Commissie,

Onderwijs voor kinderen in 'andere' omstandigheden.

Met zijn brief van 18 november j.l. schetst staatssecretaris Dekker zijn plannen voor 'onderwijs op een andere locatie'.

Ingrado vindt dit goed geslaagde plannen als het erom gaat het recht op onderwijs mogelijk te maken, óók voor kinderen in 'andere' omstandigheden: kinderen met een specifieke zorgvraag of juist met een specifiek talent, kinderen van ouders die langdurig op reis zijn of die een eigen invulling willen geven aan het onderwijs van hun kinderen.

De plannen zijn goed geslaagd omdat het niet gaat om een verruiming zonder meer, de brief waarin ze beschreven staan heeft ook veel aandacht voor de kwaliteit van en het toezicht op het onderwijs, juist in die bijzondere situaties.

De staatssecretaris schetst regelingen voor maatwerk door ruime en toch concrete kaders te bieden waarbij van een aantal overtuigingen is uitgegaan. Deze overtuigingen blijven in de plannen overeind: recht op onderwijs, kwaliteit van onderwijs, zorg en ondersteuning in het onderwijs zoveel mogelijk binnen school of samenwerkingsverband en onderwijs bij voorkeur en overwegend op school (bij wereldreizen met name). Overtuigingen die Ingrado vanuit haar missie deelt en onderschrijft.

Specifiek voor leerplicht is er in de plannen een monitorende rol voorzien, in samenwerking of in ieder geval in afstemming met de Inspectie en met het onderwijs. Vooruitkijkend naar de operationalisering van de plannen zien wij wel een aantal punten dat om nadere uitwerking vraagt.

- **Lichamelijke en psychische redenen:** hier krijgt Leerplicht de rol daar waar een kind (ook maar enigszins) in staat is te leren, op te komen voor het recht op onderwijs door te bemiddelen naar het maatwerk dat er nu al is, straks (als het in de sectorwetten PO en VO is vastgelegd) naar de mogelijkheid tot afwijking van de onderwijstijd of naar 'bekostigd onderwijs bij instellingen die geen onderdeel uitmaken van het bekostigde stelsel'. Dit laatste alleen daar waar aantoonbaar het bekostigd onderwijs onvoldoende tegemoet kan komen aan wat het betreffende kind nodig heeft. Ingrado pleit er overigens voor dat Leerplicht in de regio een rol krijgt om samen met de samenwerkingsverbanden en de Inspectie te bepalen wanneer het aanbod in de regio dekkend is. De uitwerking van artikel 5 onder a. van de Leerplichtwet leidt tot een andere toets bij de aanvraag, namelijk of een kind in staat is om onderwijs te volgen in plaats van of een kind in staat is om naar school te gaan. Ingrado vindt dit een mooie ontwikkeling. Wel roept dit onderdeel vragen op als het gaat om hoe geïnterpreteerd moet worden dat een kind echt niet tot leren in staat is. In eerste instantie is dat oordeel belegd bij een onafhankelijk arts of gedragswetenschapper.

Hoe telt daarin de mening of wens ouders mee en hoe wordt in deze weging de beschikbaarheid van het voor het kind aangewezen aanbod meegenomen?

- Bij **sportieve en culturele talenten** is geen nadrukkelijke rol voor Leerplicht benoemd. Ook hier moet een plan van school en ouders ten grondslag liggen aan afwezigheid van school, het lijkt logisch dat Leerplicht ook hier in de gelegenheid wordt gesteld te beoordelen of dit goed gedaan wordt. Als het plan er ligt geldt dus een afwijkend onderwijsprogramma waarvoor de 'gewone' regels van (toezicht op) verzuim gelden. In een voetnoot wordt bij dit onderwerp genoemd: "maatwerkafspraken vanwege incidentele voorstellingen of audities zijn dus niet mogelijk". Wordt hiermee aangegeven dat de Inspectie van het Onderwijs hierover nadrukkelijk gaat communiceren met schoolleiders en samen met Leerplicht gaat toezien op mogelijk voor deze situaties oneigenlijk gebruik van artikel 11 onder g. van de Leerplichtwet ('gewichtige omstandigheden')?
- Bij **wereldreizen/verblijf in het buitenland** kunnen ouders vrijstelling aanvragen waarbij Leerplicht toetst of middels afspraken met de school de continuïteit van het onderwijs gewaarborgd is in een plan (in vergelijking met de schoolverklaring van artikel 5 onder c. van de Leerplichtwet biedt dit Leerplicht meer mogelijkheden toezicht te houden op het recht op onderwijs). Onduidelijk is waarop wordt gedoeld met : "Leerplicht beoordeelt het verzoek vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het waarborgen van het recht van het kind op onderwijs **en de veiligheid van het kind.**" (markering Ingrado) : risico's van uithuwelijking, inzet van een kind voor zorgtaken bij familie in het buitenland of reizen naar gevaarlijke gebieden? In alle gevallen is deze toetsing moeilijk objectiveerbaar en in de eerste gevallen allicht beter te beoordelen door school.
- Bij **thuisonderwijs** geven ouders bij de leerplichtambtenaar aan thuisonderwijs te willen gaan geven, deze vraagt om een onderwijskundig plan en overlegt dat aan de Inspectie. De leerplichtambtenaar geeft toestemming na positief oordeel van de Inspectie (vergelijkbaar met de toets of er inderdaad geen onderwijs van bepaalde geloof- of levensovertuiging in de buurt is bij verzoeken nu bij artikel 5 onder b. van de Leerplichtwet). Ook hier de toezichtrol van Leerplicht: "De leerplichtambtenaar baseert zijn oordeel niet uitsluitend op de informatie van de inspectie, maar zal breder kijken naar het gezin en een aspect als bijvoorbeeld veiligheid ook meenemen in haar oordeel". Ook in deze gevallen is de toetsing moeilijk te objectiveren.

Afgezien van deze praktische vragen, waarover wij graag in gesprek gaan met het Ministerie van OCW, ziet Ingrado in algemene zin in de plannen goede mogelijkheden voor kinderen in 'andere omstandigheden'. En dan is een andere route soms gewoon de beste oplossing!

Met vriendelijke groet,

Carry Roozmond,
Voorzitter INGRADO